

N.Popes

Tīsys breinumi

Dzeivis aina 4 celiņūs

PERSONYS

Strupulš Jōņš, tureigs saiminīks, pušmyuža cylvāks

Strupulītá, jō sīva, ari pavaca sīvītá

Andrīvs, jū kolps, jauns puisš

Sofija, jū kolpyuná, jauna máita

Zemskīs načaļniks, borga izskota, ar garom ūsom

Jō sīva, piļsātneicys tips

Vuļfke Farfluhters, žyds-tiergōtōjs

Ūzulītá Teklá | cīma bōbys,

Aizkaļnītá Anna | cīma „radio telegrafa” tipi

Donats |

Meikuls |

Ontons > jauni puiši-pīguļniki

Klims |

Ubogs |

Strōdnīks-lyudziejs.

Darbeiba nūteik pyrms lelō kara vīnā nu Latgolys apvydim.

I Cielīņš

Strupuļu sātys pogolms. Skotuvīs priškdejā dalī aizžūgōjums ar vōrtim. Skotuvīs dybynā Strupuļu mōja, pa labi klietš, pa kreisi laidars. Div-trejs kūki priškdejā dalī.

I SKOTS

Ūzulītā i Aizkaļnītā.

Ū z u l ī t á (*īnōk pa kreisi i naz parkū runojās ar Aizkaļnīti, nas iudini*)... I caur itaidom dareišonom jys, Aneiņ, palyka nalaimeigs. Cik as jam narunōju, taipaņ i ļaudš — jys vys sovū. A kō pec — patš jys nazyna... Nu a sīva jam nikō — važna, izgierbta lobōs drābjōs...

A i z k a ļ n ī t á (*ar žogoru kiuli iz placim*). Na kai jau cylvāks nu goroda... (*Gryuti elpōdama nūlīk žogorus zāmī*). Ak, Jezus — Marija, pīkusu.. pagaidi, milō, jōatsapyuš drusceiņ... oh... vacums!

Ū z u l ī t á (*nūlīk spaņus zāmī*). Atsapyussim, atsapyussim... oh, grāki mýsu, grāki... (*Turpynoj sarunu*). Nu i vot... taipaņ jō dāls: pazaskatāt, nikō, glauns cylvāks, soka, i Uralā i Moskvā bejš, a nikaidys jam laimis navā, partū ka sīva jam ļūti prosta... prostu sīvu pajiems! (*Iz pogolma pazarōda Strupulš ar sīvu i naz parkū slapani sazarunoj*).

II SKOTS

Tōs pošys sīvys i Strupulš ar Strupulīti,

A i z k a ļ n ī t á (*pōrtrauc*). Tšš... klusu. Kūž jī tī runoj taidu? (*obys sīvītis nūzaglobōdamys aiz aizžugūjuma i kūkim uzmaneigi klausōs*).

Ū z u l ī t á Navar dziedāt nikō! Nazkū sáv zam daguna obeji runoj... sekretī nazkaidī!

A i z k a ļ n ī t á Pag... pag... kľusu. (*Klausōs*) Nā, navar nikō dziedāt.

Ū z u l ī t á (*nasaprošdama*). A parkū jī tī var runōt, kai tu dūmoj, Aneiņ?

A i z k a ļ n ī t á A vot áj sazyn, kas jīm tī taidis irā!?!... Laikam, kas nabýt ļūti svareigs., ļūti važnys dzelys, cytaidi navā!

Ū z u l ī t á (*krota ar golvu*). Da... da, tys irā, a kas eisti? (*Strupulš ar sīvu izkleist iz obom pušom. Sīva steigšūs aizīt iz ustobu. Strupulš dora pōrs sīļu iz prišku aizžugōjuma vōrtu virzinī*). Īsim! Jys šur nōk! (*Steigšūs gryb īt*).

A i z k a ļ n ī t á (*jem žogorus*). Jōit irā! (*Strupulš nūzastōj i nazkū dūmoj ar nūpītnu seji, bōrzdu glaudeidams*) Pag... jys tápať, nazabeisti! (*Otkon nūlīk žogoru kiuli; Ūzulītā ari nūlīk spaņus iz zāmi*) Ak, Dīven, Dīven! (*Pauzā*).

Ū z u l ī t á Vot čerīs, izzyn nu, kas jīm tī irā i par kū jys dūmoj? (*Pazarōda Strupulītā i otkon sazarunoj ar veiru*.)

A i z k a ļ n ī t á Navaru nikō saprast! A ni!

Ū z u l ī t á As ar taipať. (*Strupulš ar nūpītnu seji aizīt; Strupulītā staiģōdama pa pogolmu sauc: Sofija! A Sofija!*)

III SKOTS

Ūzulītā, Aizkaļnītā, Strupulītā i Sofija.

S o f i j a (*īnōk pa lobi ar kartupeļu kurvi*). Kū, saimneic? Jiuš mani saucāť?

S t r u p u l ī t á Zynoms, ka tevi! Kur beji?

S o f i j a Beju dōrzā buļvu cyukom reitdīnai pīlasāť. Jiuš tak poši pīsačāť!

Strupulītá Mát tū pi molys: ir svareigōkys lītys. Panōci drusceņ šur! (*Obys ar Sofiju aizīt leidz mōjai i tī pušbolsā sazarunoj*).

Ūzulītá Tšš... klusu (*klausōs, kai saimineica nazkū skaidroj*).

Nazkū par jāru kaidu runoj...

Aizkaļnītá (*ari klausōs*). Par teiru kraklu...

Ūzulītá Tšš... (*Pauzá*) Nā, vairōk nikō navar dzierdāt.. a ni!

Aizkaļnītá As taipať! (*Strupulītá aizīt iz klieti, Sofija iz ustobu, Aizkaļnītá i Ūzulītá harakteriskōs pozōs glyuņ i skotōs aiz kotra jū sūlā*).

Ūzulītá Eva! Eva, kai steidzās! (*Pogolms tukšs*.) Da, da, šudiņ pi Strupulim sekreti irā!

Aizkaļnītá (*dziļdūmeigi*) A kaidi — Dīvs jūs zyna!.. (*skotōs iz dabasim*) Īsim, Tekleiť, iz sātu... laiks jau irā iť.. sauleitá zamu; bārni sātā gaida... Gon jau... izzynōsim šū lītu pamateigi: na pyrmū ņaizi šys!

Ūzulītá Pag, vāļ drusceņ — pazavārsim! (*Nu mōjis izīt Strupulītá i steigšūs skraida to iz klieti to iz laidaru*) Kō... kō, kai troka vysvīns! I kō skraida? (*Pogolms tukšs*) Izgaisa! (*Pauzá*) Nav!.. Īsim gon, Aneiť, Īsim; maņ ar daudz dorba sātā: i maizi jōcap i greidys ari jōpamozgoj... ak, Dīveņ, Dīveņ... grāki, mýsu grāki! (*Jem spaņus*) Oi, sirdš muna nazkū taidu parādž; nazkas taidš Strupuļu sātā býš (*Pauzá*) A kas — točna navaru pascāt, tik zynu, ka nazkas svareigs býš... svareigys lītys (*Īt*.) Īsim... ak Jezus - Marija!

Aizkaļnītá (*ari it*) Jōit irā... bārni sātā gaida. Ak Dīveņ, Dīveņ, kas býš, kas nabýš, a munai Vereitái otkon reiklā sōp i jau ūtru dīnu... nazynu kū i darāt.

Ūzulītá A pi feršala beji?

Aizkaļnītá Beju. A kū jys zyna!? Ot lobōki býtu aizīt pi vacōš Dominikys: jei gon paleidzātu. Jei i pret zūbu sōpom i pret

čyuskom i pret vysaidom kaiņom zyna zagavorus,.. A kū tovs
feršals! U-ta! Kai soka, kazjonnījs cylvāks i vairōk nikō.

Ū z u l ī t á Taisneiba, taisneiba, Aneiņ. Vysaidā zinī bīņ jōaizīt šudiņ
pi Dominikys... (*Obys lieni aizīt*).

IV SKOTS

Sofija vīna poša.

S o f i j a (*izīt nu ustobys; jai rūkā Strupulá kraklys i cytys drābis, kurys
īlyktys tazā, kai ari vōleitá*). Kur ta dīs saiminīks otkon braukš
reitu? Gostūs voi? (*Dzīd jūkōdama: „Trejs sudobra upis tak”*) Tai-i
Tai treša-i upeitī, upeitī, Strapulš kraklu izmozgō-ōja,
izmozgōj, (*Smejās, lākōdama aizīt*).

V SKOTS

Strapulš i Andrivs.

S t r u p u l š (*izīdams nu ustobys, sauc kolpu*) E-e, Andriv! Andriv!
(*Pīt pi vōrtim*). Kur ža tys Andrivs licīs?

A n d r i v s (*pazarōda ar orklu iz placim*). Saiminīk, kaliejs soka, ka
par div rublim itū orklu nalobōš. Soka, lai nas pi cytim. Soka,
ka nav nivīns duraks i dorba ari tá dīsgon: vajag jaunu gaiku
izlikņ i soka..

S t r u p u l š (*ar žestu*). Valns ar jū... klausīs.. vot kas (*drusku klusōk i
pajem jū aiz svōrku pūgys*). Tu, Andriv, liç vysu šū pi molys, a
vot kū kai ũ jaunī roti? Sasmierāti labi?

A n d r i v s Na tōs řaizis, kod bejom gorodā, natyka smierāti.., A
kū?

S t r u p u l š Tod vot kū.., Tivleņ sasmierāj pamateigi rotus, kab
varātu braukņ, Dzierdi?.. Nā, pag... vot kū.. pyrmōk izpucāj
munus jaunūs zōbokus. Saproti?

A n d r i v s Lab ir! klausūs!

S t r u p u l š I tod, iz pīguli šudiņ aizbrauĉ tik ar vīnu boltū kāvi,
Ūtrīs zyrgs kab palyktu sātā i tu jū labi paboroj! Saproti?
A n d r i v s (*nasaprozdams*). Da... klausūs... bet...
S t r u p u l š (*pōrtrauc*). I kab roti bȳtu sasmierāti.
A n d r i v s Tak tū jiuš jau runōjat!
S t r u p u l š A-a, runōju... tai... i vot kū vāļ — patš golvonīs; tivleņ
pajām osōku tutynu i īsim iz laidari. Bȳš jōnūkaun vīns nu
tuklōkīm jārīm i tū jau šudiņ paņ nudeirōsi. Vot, saproti?
A n d r i v s Nui, bet..
S t r u p u l š Reit agri as braukšu paceļu i tu maņ paleidzeisi zyrgu
sajiugt i rotus sataisāt! Saproti?
A n d r i v s Bet.. bet... kur ta jiuš, saimnīk, brauksit. Tak na tū jāra
ōda pōrdūt?
S t r u p u l š (*laipni*). Tei ir muna dareišona... Tik verīs — nivīnam
ni vōrda! Saproti? A to... vot lobōk āj ībār zyrgam div garĉi
auzu i verīs, kab jāra ōdu nasagraizātu! (*Aizīdams ar nūpītņu
seji*). Tivleņ īsim jāra kauņ, tik as aizīšu iz ustobu.
A n d r i v s (*vīns patš nikō nasaprozdams ar orklu iz placim*). Mm...
kas tá taidš golu-golā bȳš? Sasmierāt rotus... izpucāt jāru...
nūkauņ zōbokus... Nikō navaru saprast! kar ųa jys braukš reitu?
Rōdōs, i tierga nikaida nikur navā, nu teiksim, gostūs... —
svātku ari nikaidu navā.. i tys jārs??? (*Dūmoj. Pauzá*). (Mm...
ehe-e... mm. (*Piešķi*). Ā-ā, vot kas tá par štuku! Strupulā Jōnš
braukš reitu tīsōtis ar sovu brōlinīku par zāmi.. iz zemskū
naĉaļniku... Na par veļti saimineica maņ vakar nazkū taidu
runōja. Sok, cytu godu tāv i olgu pīliksim i vysu kū taidu... bet
ari dorba tāv bȳš vairōk; soka, lelōku šņūri vajdzās aparņ, apsāt
— vot kū. Tys tai i ir! Nu tūmār nasaprūtu, deļ kam tū jāru
jōkaun. Āj tu sazņņ, naboga cylvāks, kas bogotam prōtā?
(*Aizīt*).

AIZKORS

II Cielīņš

Strupuļu jaunijā ustobā. Tureiga zemnīka ustobys tips. Patš Strupulš sād, i ar nūpītņu seji itur vakarinis, breižim par kaut kū dūmōdams.

I SKOTS

Strupulš, Strupalītā.

S t r u p u l ī t á (*pīt klōt i nūsāst*). Tai tod verīs, Jōneit, esi prōteigs! Vajag zynōt, kai ar načaļņiku apzaīt. Apvāļč jaunys biksis, teiru kraklu i nūškiuņ labi bōrdu. Ap koklu apsīņ munu boltū skusteni, lai vierseiba rādž, ka naasom nikaidi ubogi, ka saprūtom, kas gūdam pīdar. Zyni, ka ar prostim ļaudim načaļņiki daudz narunoj. Ļaudš stōsta, ka mūsu zemskīs nu „apiceru” kōrtys, jam pateik, kod cylvāks atīt ar gūdu i runoj, kai pīdar...

S t r u p u l š Zynu, zynu jau bez tevā!

S t r u p u l ī t á Eu-ku Malnaču Pīteri, soka, „palicā” ilicš, kam capuri nadreiži nūjiemš i runōdams golvu kasiejš. A vot otkon kai bejš ar Runča Brigitu, kod načaļņikam atnasusā gaili i tykusā na kuknī, a pošā kancelārejī, kur nūzabeidusā i palaidusā gaili valī...

S t r u p u l š Aiztaiš ža sovu muti! Vard, kai bīza putra! Cik tāv tōs samanīs, tik i Runča Brigitai. (*Pauzā*) Voi to as pyrmū řaizi ar „načaļstvu”? Voi to „apiceri” naasmu redziejš? Jārs na gailš i as lobōk zynu, kur kancelāreja, kur kuknā! (*Pauzā*).

S t r u p u l ī t á Nu to dūd Dīven, lai vyss izītu laimeigi! To, Jōneit,
máš laimeigi bȳsim!

S t r u p u l ſ Ot, dura — bōba! A parkū ta naizīs? Nikaidu ſaubu tá
navar bȳt. (*Pauzá*) Jārs jau nūdeirōts?

S t r u p u l ī t á Seņ jau; i rotūs jau ilykts... teirs, pologā ģteits. Tik tu
verīs, ka sīns pa ceļu napīputeitu; nabȳš teira galá — ar
načalnikim tok na ar muȳzikim: jī mīļoj teireibu! (*Īnōk
Andrivs.*)

II SKOTS

Tī poši i Andrivs.

A n d r i v s (*Īnōkdams*). Dīvs svietej! Vyss, saiminīk, kai tyka
pīspaceits, jau izdareits!

S t r u p u l ſ I zōboki izpuceiti!

A n d r i v s Taišni tai!

S t r u p u l ſ I roti sasmiereiti?

A n d r i v s I roti sasmiereiti!

S t r u p u l ſ I būrīs zyrgs paborōts?

A n d r i v s I būrīs zyrgs paborōts!

S t r u p u l ſ I jārs gotovs?

A n d r i v s Da... i jārs gotovs!

S t r u p u l ſ Ot, molocs! Par itaidu uzcīteibu tu, Andrivs, reitu
dabōsi nu maná gastiņčus... gaidi tik!

A n d r i v s Ak jau, saiminīk! kū tī... nīki! Var ģt?

S t r u p u l ſ A kur tu gribātu ģt? Iz pīguli voi ta?

A n d r i v s Da, laiks jau bȳtu dūtīs iz pīguli!

S t r u p u l ſ Nu to áj ar! Tik verīs, kab naaizgulātu: reit agri
paleidzeisi maņ sazagatavōt iz celá i zyrgu sajiugt!

A n d r i v s Lobs ir! Vasaly! (*Aizīt*)

S t r u p u l ſ, S t r u p u l ī t á Vasals.

III SKOTS

Strupulš, Strupulītá, Sofija i ubogs.

U b o g s (*pazarōda durovōs. Sofija jū dzan ōrā*). Īdūdit naboga krūplám i pogoreļcam, Dīva i Dāla i Svātōs Marijis vōrdā dōvynu!

S o f i j a Ak... áj... áj.. nav pošim kū dūť. Apnykuši teiri! Tai jau saiminīki barās, lai nalaiž īkšā!

S t r u p u l š (*sentimentaly*) Pag.. pag... nadzāņ jū ōrā... kō pec dzāņ? (*Izvalk moku ar naudu*). Ša táv! (*dūd nabogam naudu*) Palyudz ari par mani Dīva, kab Jys maņ paleidzātu vysūs munūs dorbūs i lītōs!

U b o g s Paļdis! Paļdis! Dūd, Dīveņ, jiusim lobys veseleibys, ilgys godus nūdzeivōť.. myužeigi lyugšu Dīva par jiusim!

S t r u p u l ī t á (*nūgrīž i dūd jam maizi*). Ša táv vāļ! Tik lyudz par mýsim Dīvu! (*Ubogs klaneidamīs izīt; Sofija ari*). Ak, grāki, mýsu grāki! (*Sentimentaly*). Iz pagōjušō miša bazneicā otkon nabeju as, grieceiga! Ak, Jezus — Marija! Palyudz, nabadzeņ, Dīva par mani grieceigū!

IV SKOTS

Strupulš, Strupulītá i žyds Vuļfke.

V u ļ f k e (*īnōk ar maisu iz placim klaneidams*). Labvakare, Strupule kunges un labvakar saimnīces kundze!

S t r u p u l š (*ryugōdams*). Ik... kū lobu teikš Vuļfke Farfluhters?

V u ļ f k e Uī, Vuļfkem Farfluhterem ir daudzē ku labe teikt!

S t r u p u l š Ik... nu kūž tu grybi pateikt?

V u ļ f k e (*maina tūni i jem Strupuli aiz drābju pūgys*). Klausēs, saimneke kunges, tev ir jare ode. Cik tu par ju grib?

S t r u p u l š (*breinōdamīs*). Kū-u-u? Jā-a-ara o-o-d-a? Nu kureinis tu zyni, ka maņ ir jāra ōda?

V u l f k e UI, Strupule kunges, namoz nabreinetes, sokat, cik jus par vine gribet?

S t r u p u l š Nu kureinis ta tu zyni, ka maņ ir jāra ōda? Taidys maņ nimoz nav!

V u l f k e Ui, saimneke, jus jau dumojet, ka Vulfke nika nasaprut? Es to iten skaidri zine, ka jus soden nukavet jāre?

S t r u p u l š Kas ta tāv tū sacāja?

V u l f k e Ui, nikas nasaceja! Pats es zine,.. (*Pauzá*). Mes, žīde, loti labe zynam un saprutam vise!

S t r u p u l š As tūmār nasaprūtu, nu kureinis tu zyni, ka maņ ir jāra ōda?

V u l f k e Saimnike дума, ka man nav ni ace, ni dagune. Ui, maņ loboce ace i loboce dagune, kai visem citem cilvēkem. Kad es igajie iks juse kukne, tad es saude sovaide smoke; un es pacele sove skote un redze — jāre ode karojas pi krosnem. Un jo es nabute saudes smokes tad es naredzetu i so ode, bet es saude smoke un iredzeje ōde; nu jus, kunges, redzet kaide ir Vulfkem dagune un aces! (*Pauzá*). Klaus, Strupule, cik tad tu gribe par to ode, a!

S t r u p u l š (*verās iz Vulfkis maisu*). A kas tāv tī maisā irā?

V u l f k e Maisē-ē? Tur, ka jus pašes zynet, ir dazdazaides preces, kuras es pardude kotram: i muzikem i kungem pa latem i lobem cenem. Strupule kuuges veles ku perkte?

S t r u p u l š Taisi valī sovu torbu!

V u l f k e Par vine zekunde. (*Taisa maisu valī*).

S t r u p u l š (*iz sīvu*). Vajdzās šū-tū pajimt. Kai tu dūmoj?

S t r u p u l ī t á Zynoms! Iz načalstvu braukt, tak vajag sazapucātis, patš zyni. A pi Vulfkis ir kai raizá itaidys lītys!

V u ĺ f k e Ui, pi manem ir vyse, ku velates! (*Rōda maisa saturu*). Te byus brusake gipte nu Deiclandes fabrikem, ļute lobe ari priks pelem i zurkem; te byus batinke snures; te otkyn salde gute bonbonges pret kose i aizmokusem reiklem; te bus noge pulvere!

S t r u p u l ſ Kaidš nogu puļverš??

V u ĺ f k e (*rōda*). Tas ir francuze pulvere, kure dud nogem spudrume un padore vine kai spogule. Lute lobe lidzekle priķš ruke pirkste kopsone seviske jaunkundzem, un moksoj tikai...

S t r u p u l ſ Dūd, ſur! (*Vuļfke dūd*).

V u ĺ f k e Tad vel jus, saimnēke, redzet mote smere, kai vine sauces pa amerikanskem „Briljantine". Si smere padore motes derigem frizurei un...

S t r u p u l ſ Dūd, itū ari! (*Vuļfke dūd*).

V u ĺ f k e Varbut jus, saimnike, vēlatēs tualete zīpes, kas padore rukes i gimes boltes un teires, kai kungem un ar ļute lobe smoke...

S t r u p u l ſ Dūd, vīnu gobolu! (*Vuļfke dūd*).

V u ĺ f k e (*rōda precis tōļōk*). Pi manim ir ari smarzudene jeb odekalone; ir lelake ir mozake flakone un ar dazaidem smokem! (*Rōda*).

S t r u p u l ſ Vot u itū dūd!

V u ĺ f k e Un kaide odekalone i ar kaide smoke jus gribet? Te ir, pimarem, smarzudene, kurem smorze ūn smoke pec frise tikko nuļļaute sine iz pļave.

S t r u p u l ſ (*nycynūši*). Vot to breinums! Tū tok jau kotrs var izdarāt; kotrs prosts mužyks var ūš pec sīna! Dūd, kaidu cytaidōku!

V u ģ f k e U i, mes varem dut jums i citaidoke smarzudeve! (*Rōda*) Te bus cite odekolone — odēkolone, kure smarzoj pec pride mezem i egle skujem!

S t r u p u l š (*dusmeigi*). Pi valna ar taidim pustákim! Dūd lobōk... kaidu vajag — kaidu kungi litoj!

V u ģ f k e (*rōda tōļōk*). Nu ta varbyut jums patiks smarzudene, kure uz pec geliotropem?

S t r u p u l š (navar izrunōt). Giļ.. giļ... a-t-roks... kas tys taidis irā?

V u ģ f k e Tej, zynet, ira taide puke, aug iks siltem, tolem zemem, iks Afrikem i iks Kaukazem!

S t r u p u l š A-a, nu dūd šū ar!... Kas táv vāļ tī ir?

S t r u p u l i t á (*vārdamōs iz nūpierktōm lītom*). Jōneit, maņ rōdōs pītīkš jau!

S t r u p u l š (*ari pazavārās iz lītom*). A i, požalui, ka tai — dīsgon.. (*iz Vulfku*) Na soki, cik ža tu par tōm grybi? Jám tū jāra ōdu — i vylks ar tevi!

V u ģ f k e U i, saimnike, ku jus? Na, na — sites par moz! Sites preces ir dorges preces; sites preces ir lobes preces i es vines par velte atdut negribe! Vines man posem izmoksoje dorge. Site noge pulvere, pimerem, es atvede nu Kijevem un cik man izmoksoja bilete — ai jus tu navaret padumot!

S t r u p u l š (*atmat ar rūku*) Nu, vylks. ar tevi — maņ nav-kod! Sajám jāra ōdu i áj! Vieļōk izariekinōsim. Reit tai ap vokoru, ap itaidu laiku, atáj pi manim, tod maņ bjš nauda, i mās izariekinōsim, a tagad maņ nav kod...

V u ģ f k e (*aizsīdams maisu*). Nu kai Strupule kunges velas! Reitā tak reitā — vis vins! Kad maņ īdus tu jāre ōde?

S t r u p u l š E-e, Sofija, a Sofija! (*Īnōk Sofija*).

Tī poši i Sofija.

S o f i j a (*īnōkdama*) Da!?

S t r u p u l š Vot kū (*ryugojās*) Ik.. īdūd, Vuļfkem tū jāra ōdu i lai jys
it!

S o f i j a Labi!

V u ļ f k e (*klonōs*). Ar labvakarem, kunge! Vasali!

S t r u p u l š, S t r u p u l ī t á Vasals, vasals!

*(Vuļfka ar Sofiju izīt; Strupulš apskota nūpierktōs lītys: odekalonu
etc, ūž tōs i nazyn, nu kura gola taisāt valī.)*

S t r u p u l ī t á (*nūzavārdama iz Jōni*). Nu, tagad lai tik Dīvs paleidz
pi zemskō!

AIZKORS

III Cielīņš

*Nakts. Nalels laukumenš mežā. Storp kūkim gunkurš. Puiši-pīguļņiki
dažaidōs pozōs atrosdamīs sazarunoj.*

I SKOTS

Donats, Meikuls, Maksims, Ontons.

M a k s i m s (*skotōs apkōrņ*). Skaista nakts, klusa!

D o n a t s Da, nakts loba, nav kū teikt. Dabasi skaidri, tymss.

M e i k u l s Jōdūmoj, ka reitu lobs laiks būs!

O n t o n s Jōdūmoj!

M a k s i m s Lai dūd Dīvs — lai paleidz ļautenim sīnu kaļtāt!

O n t o n s A to pagōjušā nedelī — leits i leits! Lej, kai nu spaná!

D o n a t s Da. (*Pauzá*) Eva, kai zvaigzneitis mirdz...

M e i k u l s A kū jiuš, puiši, dūmojot — kas tys taidz zvaigznis?

M a k s i m s Ot, duraks — nu kai tai var prasāt, kas ir zvaigznis?
Zvaigznis i zvaigznis — vairōk nikō!

O n t o n s (*Nūpītni*). Nav vys tai, bratka! Par zvaigzņom daudz kū
var pascāt!

D o n a t s Nu a kū ža?

O n t o n s Vot, pīmāram, grōmotōs. Tī, bratka, gudri ļaudš, vuiceiti
ļaudš izskaidroj vysam pasaulām sovys dūmys. I dūmys to jūs
ir taidys, ka iz zvaigzņom ir taida paņ dzeiveiba i rūseiba, kai i
pi mūsu, vot...

M a k s i m s (*nasaprozdams*). Tai tod, pa tovam, i cylvāki tī var bīt...
iz zvaigzņom?

O n t o n s I cylvāki var bīt!

M a k s i m s Tok kaiž jī tī var bīt? Tu tik padūmoj par tū i tod runoj!

M e i k u l s Ot, gudrinīks! (*Smejās*) Ha-ha-ha! Iz zvaigzņom cylvāki!

D o n a t s Jī ža tāv, Antoša, iz golvys izkrystu (*vysi smejās*).

O n t o n s (*dusmeigi*). A ājit jiuš pi valnym.. Ar jiusim parunōt par
kū nabejš taidu, tak nadūt Dīvs... tivleņ kai suni rej! (*Vysi
smejās. "Iz zvaigzņom cylvāki?!?!". Pa kreisi īnōk Klīms ar ciervi i
kūka kōtu rūkā*).

II SKOTS

Tī poši i Klīms.

O n t o n s Kur beji, Klīm?

K l i m s A tápaņ mežā. Lōpstai kōtu nūciertu. Mūsu saiminīks dōrzā
rokdams nūlauzá kōtu lōpstai, tok ot samekļieju cytu.
(*Apskota*). Nikas, lobs bīs... bārza kūka!

V y s i (*pīkreitūši*) Lobs, lobs!

K l i m s (*nūlīk molā kōtu i ciervi*). A kur-t Andrivs licīs?

O n t o n s A jō boltō kāvā sazapyņa kryumā, tak aizgōja atsīt...

D o n a t s Andrivam reitu leļys dareišonys!

K l i m s Da!

M a k s i m s Sovu saiminīku ar jāru jōizprōvej iz zemskū.

V y s i (*smejās*). Ha-ha-ha! (*Pauzá*)

M e i k u l s (*nūpītņi*) A kū, sokot, puīši, kar ir taisneiba? A?... tei ir taisneiba, kod sovam brōlinīkam atjem zāmi, a? Voi tū Strupulá Jōni navajdzātu pakōrņ pi pyrmōs apsis?... (*Pauzá. Nūpītneiba.*) Sokot, kō jam tryukst? Maizis? Zāmis? A ot nā — tūmār jys gryb tū nalaimeigū zāmis gobolu nu sova radinīka pajimņ... Voi tys nav valns? Valns, a na cylvāks!

K l i m s Kulaks nūlōdātis.

M a k s i m s Padliza pi načaļstvys!

D o n a t s Čyuska gipteigō!

O n t o n s Jazva, na cylvāks!

M a k s i m s (*sentimentaly*). Žāl maņ dyžan žāl jō brōlinīka! Nabogs, kai irā nabogs! Īgōju řaiz pi jō ustobā; bārni raud, klīdz, āšt prosa... Da i sīva jam kaida to slimeiga, bōla, kai snīgs; staigoj jī vysī nūplāstōs drābjōs, ād vysvairōk sausu maizi... nu, dažřaiz i kaidu nabejš zatirku izvōra... vot kaida jūs dzeivá! A pasokit, kō tryukst Strupuļu Jōnám?

O n t o n s (*dusmeigi*). Ak, Dīvs, Dīvs! Nav taisneibys viers zāmis!

D o n a t s (*drūši*). Nasokit, puīši, nikō! Māš Strupuļu Jōnám parōdāsīm, kar vieži zīmavoj! Lai jys brauc pi zemskō... lai! A māš itū lītu mozlīt pōrgrūzāsīm. I pōrgrūzeiba itei bỹš īkš tam, ka jāra vītā Strupulš aizvāsš zemskijam drusceņ cytaidōku gastiņču... Jiuš, puīši, mani saprūtot? (*drusku klusōkā bolsā*). Dreīži atnōkš Andrivs. Kod jys aizmigš, tod daži nu jiusim nōkš maņ paleigā aizīņ iz cīmu da Strupuļu sātai, — saprūtot? — īleiš pa vōrtim i tikņ pi rotim, kuri tī atsarūn. Tōļōk, tū jāru, kurs tī guļ īlykts rotūs, apmaināsīm pret cytu, lobōku gastiņci,

a kaidu, tū vieļōk pasceišu. Tik tū izdarāsim tai klusi, kab
nivīns nazynōtu .. Na kai, puiši, ar mīru?
V y s i O, mās ar mīru!!! (*Īnōk Andrivs*).

III SKOTS

Tī poši i Andrivs.

M e i k u l s (*iz Andrivu*). Nu, Andriv, nu tō jāra bēs tāv zīmai kažuks
i zemskijam gords cepetš. Bet brauc tu lobōk saiminīkam leidz
i pasoki tam načaļņīkam, ka vosor jāru galá seiksta, kai vacs
sokōrnš. Varbūt, načaļņīks gon tō jāra naāsš! (*Smīkly*).

A n d r i v s (*dusmeigi*). Nasaprūtu, kū jiuš šudiņ pi manim leinot?!!
Ni tys muns jārs, ni tei muna dareišona! (*Taisōs iņ gulātu*)
Lobōk itū gulātu!

D o n a t s Tys tai gon — naktš jau vāla. Tik drusku tūmār jōpasād
vāļ — dyžan loba naktš — i gulāt nazagryb... (*Iz Klimu*)
Pastōsti, Klim kaidu jūku mēsīm, a!

K l i m s Kūt jiusim pastōstāt taidu?

V y s i Nu kū nabejš!...

K l i m s Na labi, klausitās... (*Pauzá*). Aiz tōlom zámom, aiz dziļom
jjurom i aiz augstīm kolnim, na mēsū zámī, na mēsū vaļstī,
dzeivōja vīns cars. Laimeiga jō tauta beja; vysim beja i maizá, i
nauda i dorbs... nu, ar vīnu vōrdu sokūt, kotram beja vysa kū
dīsgon...

O n t o n s (*skumeigi pōrtrauc*). Na tai, ka pi mēsū!

K l i m s Da... Nu vot tai... i vysi beja laimeigi. Tik ot ņaizi atskrāja jū
zámī vīns brīsmēigs putyns, tys ir, putyns na putyns, zvierš na
zvierš, nu kai, pīmāram teiksim, plykspōrnš, tik brīsmēiga
izskota...

O n t o n s A-a, itū tu mēsīm jau stōstieji!

V y s i Da, da! Stōstieji!

K l i m s Gm.. nu to kaidu ža jiusim... A as jiusim par čyganu, kurs
nūzoga saiminīkam zyrgu i kuru arestavōja, stōstieju?

M a k s i m s I itū stōstieji... da.

K l i m s Nu to vairōk nazynu. Lai pastōsta kas cyts! (*Pauzá*).

D o n a t s (*pieški*). A vot kū, puiši, as vīnu faktu jau asmu nūvārōjš!

V y s i Nu, kaidu?

D o n a t s ..ka žogoru Marija aiz mýsu Meikula dyžan, kai soka,
dzanās. Tai īmīļōjusá jū, avai! — Taišni smīklys!

V y s i (*smejās*). Ha-ha-ha-ha! Ai da Meikuls! Loba sīvā býš!

M e i k u l s (*drusku nūsorkst*). Ájtá jiuš pi vylkim!... A vot tys to
taisneiba, ka Donats Putāns Katrī stypri īzamīļōjš — tū jau as
seņ radzu!

D o n a t s Da... da... zyni tu kū daudz. (*Zūbojūši*). A kur tova Maņka?

M e i k u l s A tova Kačka kur?

K l i m s (*flegmatiski*). A nūpītni, Putānu Katrá nikō máita!

O n t o n s Skaista. Ūglis, na acš jai!

M a k s i m s Bolss, kai laksteigolai!

M e i k u l s Putānu Katrá ir!

V y s i (*smejās*). Ha-ha-ha! (*Pauzá*).

O n t o n s (*nūpītni*). Katrá to Katrá, a vot šūgod maņ, bratka,
soldotūs jōit!

D o n a t s Nikō napadareisi. Vajag īt.

M a k s i m s A maņ nōkušugod!

M e i k u l s Slykta soldotam dzeivá, a kara laikā seviški.

M a k s i m s Kū i runōt — suná dzeivá!

K l i m s Na vysim. Dažim labi.

O n t o n s Kai kuram... (*Pauzá*).

D o n a t s (*Pa klusom iz Andriva pusi vārdamīs*). Īsim, puiši! Jys guļ.

O n t o n s (*vylkdams kažuku pušbolsā dzīd*). Máita gōja iz olūtu...

K l i m s, M a k s i m s, M e i k u l s (*ari gierbās*)

A n d r i v s (*pīzaceļ drusku*). Ájtá gulātu, dūdit tak maņ mīru! Maņ reit agri jōzaceļ (*dusmeigi*) Vot ļauds, nu di, kai žydi!..

D o n a t s Guli, guli, Andriven? (*ar uzsvoru*). Máš īsim zyrgu apzavārtū! (*Izgaisdams storp kūkim*). Fiu, fiu, Nerci - suneit šuráj. Tu reitu tiksī lelā gūdā pi poša načalnīka, ha-ha-ha! (*Dora attīceīgu žestu, tai kai suni saucūt pi sevīm*). Nerci! Nerci! (*Sviļp*) Fiu! Fiu! Šuráj! (*Vysi aizīt*).

A n d r i v s (*vīns patš*). Áj tu sazņņ, kur nu tī nabiedni otkon aizīt i deļkō tū suni sauc pi sevīm?! (*dusmōs*). Dauzōs nakts vydā, kai bīdakly! I poši naguļ i ļaudīm nadūd gulāt! Jūku Pīteri, býtu lobōk gulāt gōjuši! (*Sazatyn kažukā i gulstās*)

AIZKORS

IV Cielīņš

Zemskō načaļnīka kanceláreja. Golds, krāsly, divans. Iz sīnom fotografējis i portrejis. Skotuvīs dybynā i pa labi durovys. Pa kreisi lūgs. Načalnica atsarūn kanceláreji, sād iz divana i manikurej sáv nogus.

I SKOTS

Načaļnica i Strupulš.

S t r u p u l š (*īnōk sazapuciejš kai frants; īnōk dīsgon drūši*). Izdrasti, madam. As šudiņ gribātu ar kungu načalnīku parunōt (*pazaver ari iz sovīm nogim*). Tik jiuš madam, pažalusta, lyudzami pazaverit, kas munā vazumā; ar tukšom rūkom, kai soka, mās jau nabraucom.

N a č a ļ n i c a (*pacēļ skotu*) A-a, Strupulá tāvs!... Labi, labi, as jau zynu. (*Pīt pi lūga*). Kurs tovs vazums? A-a — tys, pazeistu!

S t r u p u l š (*rōda*) Da, patš galejīs, madam, pa kreisu rūku... ot tys, bāris zyrgs... jauni roti!

N a č a ļ n i c a Tai, tai. A as načaļnikam stōstieju tūpaṭ dīnu, kur sūliejīs maņ atnāst lobu cepeti. Mūsu načaļniks jau teiri troks iz jāra gali. (*Aizādama*). A tu drusceņ pagaidi tá; pošlaik načaļniks aizjymts; jys dreiži iziš. (*Aizīt*).

II SKOTS

Strupulá i strōdnīks - lyudziejs.

S t r u p u l š (*vīns patš*). Nu nikas, paļdis Dīvam, vīna līta jau padareitā. (*Pamōca sevi*). Tik, golvonīs, nazabeist i runoj drūši i ar gūdu. (*Saglauž sāv motus, nūpurynoju drābis ar pōtogys kōtu, nūslauka svīdrus. Aiz durovom dzierdams trūksnis i uzbudynōts bolss*). Kas tī taidš? (*Klausōs*). Šudiņ kungs načaļniks, laikam slyktā gora stōvūklī! Ak, Dīveņ, Dīveņ, paleidzi, ka maņ vyss labi izītū.. (*sentimentaly*), Vysu naudu ubogim i nabogim atdūšu... tik paleidz (*Aiz durovom trūksnis aug. Dzieržams načaļnika bolss: „Пошел вон!” Pieški izīt styprs jauns strōdnīks-lyudziejs*).

S t r ō d n ī k s - l y u d z i e j s (*uzbūdynōts pōrīt par ustobu*). Voi ta teišam navā taisneibys iz pasaulá?!... Nā! As išu leidz gubernatam... išu leidz ministram i žālōšūs! Voi teišam tik zaglim taisneiba, a gūdeigs cylvāks navar atrast tōš?! Nā... as išu... žālōtūs! (*Aizīt*).

S t r u p u l š (*baiļōs*). Ak Jezus - Marija, kas būs, ka mani ari itai paṭ izdzeiš! Ak, Dīveņ... paleidzi... kas būs, kas nabūs! (*Pīpeši izīt načaļniks, sorkons nu uzbudynōjuma i naivārōdams strupi nūsast pi golda, atšķir grōmotu i nazkū roksta*).

III SKOTS

Strupulš i načaļņiks.

S t r u p u l š (*kurs paprišku beja īgōjš kōktā nu baiļom, tagad pīit klōt*).

E-e... m-m... m...

N a č a ļ n i k s (*dusmeigi, golvys napacaldams*). Kū vajaga?

S t r u p u l š (*nadrūsi*). As jau, vaša blagorode, pa taipat zāmis dareišonai... As redzi, kai vacōkīs dāls... i tei šņūrā jau teiri klōt pi munys...

N a č a ļ n i k s (*nūlīk spolvu molā; pōrmaina bolsu*). Ak Strupulš! Nimoz napazynu: taidš frants palicš, ha-ha! Zynu, zynu draugs. Voi vīns patš atbrauci?

S t r u p u l š Vīns gon, tik na pavysam; jiusu saimineica jau...

N a č a ļ n i k s Labi, labi. Tova dareišona ir skaidra, nabādoj.

S t r u p u l š (*Sentimentaly*). Esit tik žieleigi, lels kungs, tys brōlinīks mani teiri beidz. Četrim jārim nūmaukšu ōdu, tik... (*Durovōš pazarōda načaļņica ar iztrauktu geimi i rūkōš turādama „gastiņci”*).

IV SKOTS

Tī poši i načaļņica.

N a č a ļ n i c a (*īskrīn, nūsvīž „gastinci” zāmī i klīdz*). Ai, nakauneiba, ai, nagūdeiba! (*Načaļņiks izlāc nu krāsla. Strupulām izkreit nu rūkom capurā i pōtoga*). Dzenit ōrā itū cylvāku (*rōda iz Strupuli*). Taida kauna vāļ nabeju redziejusā, taida apsmīklā nabeju dzierdiejusā. Iz Sibiri taidu bezkauni... sacāja — jārs, a tā... avai! Navaru pascāt — sunš īteits pologā! (*Rōda iz greidu, kur guļ pologā beigts sunš Nercis*). Mužyks! Hams! Ōrā! Tivleņ ōrā!

S t r u p u l š (*palīk bōls*). Jezus - Marija! Jezus - Marija! Dīven! Sunš. nu di sunš... kaimiņu sunš Nercis!

N a č a ļ n i k s (borgi iz Strupuli). Hm!... kas tá par apsmīklam!?!?
Aršš von! Siju minutu laukā.. pi vysim valnim! Kab tá tovys i
smokys nabytu!!! (*Gryuž Strupuli pa durovom ōrā*). Apvainōt
mani — zemskū načaļniku!?!? Aršš k čortovoj babuške!!!
S t r u p u l š (*galeigi apjucš*). Ak, Jezus, Marija!... Gospodin
načaļnik!. Madam!.. Kas tū izdarāja? Ak, tagad vyss pa golam!.
(*Nūzyud aiz durovom*)

AIZKORS

(*Dzimtenes Skaņas Nr.1-2 1925*)